

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1988

Vyhlásené: 23.06.1988 Časová verzia predpisu účinná od: 01.09.1990 do: 31.12.1990

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

106

ZÁKON

Slovenskej národnej rady

z 23. júna 1988

**o pôsobnosti orgánov Slovenskej socialistickej republiky v sociálnom
zabezpečení**

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

ORGÁNY SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA A ICH ÚLOHY

§ 1

Orgány sociálneho zabezpečenia

Orgány sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky sú Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky, Slovenská správa sociálneho zabezpečenia a okresné správy sociálneho zabezpečenia. V oblasti sociálnych vecí štátnu správu vykonávajú aj národné výbory, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky vo veciach ustanovených zákonom o sociálnom zabezpečení.¹⁾

§ 2

Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky

(1) Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako ústredný orgán štátnej správy Slovenskej republiky pre sociálne zabezpečenie

- a) riadi a kontroluje výkon štátnej správy sociálnych vecí,²⁾
- b) zabezpečuje úlohy vyplývajúce z medzinárodných zmlúv v sociálnom zabezpečení,
- c) zabezpečuje, aby sa v súlade s možnosťami a potrebami spoločnosti plnili úlohy súvisiace s ďalším rozvojom sociálneho zabezpečenia.

(2) Ministerstvo môže zriaďiť ako svoj orgán posudkovú komisiu sociálneho zabezpečenia na posudzovanie zdravotného stavu vo výnimočných prípadoch, ktoré určí, ak ich posúdenie vyžaduje osobitné odborné vedomosti.³⁾

(3) Minister práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) môže odstraňovať tvrdosti, ktoré sa vyskytnú pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia. V jednotlivých prípadoch môže odstránením tvrdosti poveriť Slovenskú správu sociálneho zabezpečenia alebo okresné správy sociálneho zabezpečenia.

§ 3**Slovenská správa sociálneho zabezpečenia**

(1) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia

- a) riadi a kontroluje okresné správy sociálneho zabezpečenia,
- b) rozhoduje o dávkach dôchodkového zabezpečenia, ak nie je v tomto zákone alebo v zákone o sociálnom zabezpečení ustanovené, že o nich rozhoduje iný orgán sociálneho zabezpečenia, a zabezpečuje výplaty týchto dávok,
- c) plní úlohy vyplývajúce z medzinárodných zmlúv pri výplate dávok sociálneho zabezpečenia,
- d) zodpovedá za účelné a hospodárne vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie,
- e) rozhoduje o odstraňovaní tvrdosti zákona, ak bola na to poverená ministrom (§ 2 ods. 3),
- f) zastupuje okresnú správu sociálneho zabezpečenia pri preskúmvaní rozhodnutí vo veciach sociálneho zabezpečenia súdmi.

(2) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia je podriadená ministerstvu; je samostatnou právnickou osobou.

Okresné správy sociálneho zabezpečenia**§ 4**

(1) Okresné správy sociálneho zabezpečenia ako orgány štátnej správy vykonávajú nemocenské poistenie, dôchodkové zabezpečenie, posudkovú službu sociálneho zabezpečenia a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj sociálnu starostlivosť (ďalej len „sociálne zabezpečenie“) a podľa osobitných predpisov rozhodujú aj o ďalších dávkach,⁴⁾ ak nie je inými právnymi predpismi ustanovené, že tieto úlohy plní iný orgán.^{4a)}

(2) Okresné správy sociálneho zabezpečenia sa zriaďujú pre obvody, ktoré sú zhodné s územnými obvodymi okresných národných výborov.

(3) Na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy vykonáva pôsobnosť okresnej správy sociálneho zabezpečenia Bratislavská správa sociálneho zabezpečenia.

§ 5

(1) Okresné správy sociálneho zabezpečenia usmerňujú organizácie a kontrolujú, ako plnia povinnosti podľa predpisov o nemocenskom poistení a sociálnom zabezpečení; za zistené porušenie im ukladajú pokuty⁵⁾ a vykonávajú iné opatrenia.^{5a)}

(2) Okresné správy sociálneho zabezpečenia pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia poskytujú občanom a organizáciám odbornú pomoc.

(3) Okresné správy sociálneho zabezpečenia zodpovedajú v rámci svojej pôsobnosti za účelné vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie, s ktorými hospodária.

Posudkové orgány**§ 6**

(1) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia a okresné správy sociálneho zabezpečenia zriaďujú na posudzovanie zdravotného stavu a pracovnej schopnosti občanov v rozsahu

ustanovenom týmto zákonom ako svoje orgány posudkové orgány sociálneho zabezpečenia (ďalej len „posudkový orgán“).

(2) Posudkový orgán okresnej správy sociálneho zabezpečenia je pre účely správneho konania podriadený posudkovému orgánu Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia a posudkový orgán Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia ministerstvu.

(3) Členmi posudkového orgánu sú posudkový lekár sociálneho zabezpečenia a tajomník z radov odborných pracovníkov správy sociálneho zabezpečenia a lekár štátnej zdravotníckej správy.

(4) Konanie posudkového orgánu riadi posudkový lekár sociálneho zabezpečenia, ktorý je zároveň jeho predsedom.

(5) Členovia posudkového orgánu a prizvané osoby sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli v súvislosti s jeho konaním.

§ 7

(1) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia môže poveriť okresnú správu sociálneho zabezpečenia, aby jej posudkový orgán posudzoval invaliditu alebo iné zdravotné otázky súvisiace s vykonávaním sociálneho zabezpečenia na základe medzinárodných zmlúv, prípadne v ďalších odôvodnených prípadoch na území celej Slovenskej republiky alebo pre iné okresné správy sociálneho zabezpečenia.

(2) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia poverí ktorúkoľvek okresnú správu sociálneho zabezpečenia, aby jej posudkový orgán posúdil zdravotný stav a pracovnú schopnosť účastníka konania v prípade, že posudkové orgány príslušnej okresnej správy sociálneho zabezpečenia sa vylúčením svojich členov pre predpojatosť stali nespôsobilé rokovať a uznášať sa. V prípade predpojatosti posudkového orgánu Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia zdravotný stav a pracovnú schopnosť účastníka konania posúdi ministerstvo.

(3) Okresná správa sociálneho zabezpečenia v odôvodnených prípadoch zriadi osobitný posudkový orgán s pôsobnosťou pre pracovníkov veľkých organizácií, ktoré majú závodné zdravotnícke zariadenie.

Národné výbory

§ 8

(1) Národné výbory poskytujú dávky a služby sociálnej starostlivosti, ak nie je v tomto zákone alebo v zákone o sociálnom zabezpečení ustanovené, že ich poskytuje iný orgán sociálneho zabezpečenia.⁶⁾

(2) Národné výbory rozhodujú aj o ďalších dávkach podľa osobitných predpisov.⁷⁾

(3) Národné výbory pri činnosti podľa odsekov 1 a 2 poskytujú občanom odbornú pomoc.

(4) Národné výbory kontrolujú, ako organizácie a občania plnia povinnosti vyplývajúce pre nich z predpisov upravujúcich sociálnu starostlivosť a ukladajú pokuty za ich porušenie.⁸⁾

Správne komisie

§ 9

(1) Okresné národné výbory a krajské národné výbory⁹⁾ zriaďujú komisie starostlivosti o rodinu a deti ako správne komisie. Miestne národné výbory v strediskových obciach a mestské národné výbory môžu ako správne komisie zriaďiť komisie starostlivosti o rodinu a deti.

(2) Národné výbory volia predsedov, podpredsedov, tajomníkov a ostatných členov správnych komisií z radov svojich poslancov a ďalších občanov. Predsedovia a podpredsedovia komisií sú poslanci národných výborov. Tajomníkov týchto komisií volí z radov odborných pracovníkov národného výboru.

(3) Za členov komisií starostlivosti o rodinu a deti volí národný výbor občanov, ktorí spolupôsobia v starostlivosti o rodinu a deti, najmä detských, dorastových a ženských lekárov, pedagógov, psychológov, sudcov z povolania, prokurátorov a príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti.

(4) Zloženie správnej komisie na prerokovanie jednotlivých prípadov určuje predseda, prípadne podpredseda komisie podľa povahy prerokúvaného prípadu.

(5) Komisia starostlivosti o rodinu a deti je schopná rokovať a uznávať sa, ak sú prítomní predseda alebo podpredseda a najmenej ďalší štyria členovia.

(6) Správna komisia sa uznáva väčšinou hlasov prítomných členov.

(7) Členovia správnych komisií národných výborov a občania prizvaní na rokovanie správnej komisie sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli v súvislosti s rokovaním komisie.

DRUHÁ ČASŤ

PÔSOBNOSŤ SPRÁV SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA A NÁRODNÝCH VÝBOROV V SOCIÁLNO ZABEZPEČENÍ

PRVÁ HLAVA

PÔSOBNOSŤ OKRESNÝCH SPRÁV SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA

§ 10

Okresná správa sociálneho zabezpečenia

a) rozhoduje

1. v sporných prípadoch o vzniku a zániku sociálneho zabezpečenia,
2. o dávkach nemocenského poistenia a nemocenského zabezpečenia (ďalej len „nemocenské poistenie“) v osobitných⁸⁾ a v sporných prípadoch,
3. o poskytovaní dávok nemocenského poistenia v prípadoch ustanovených osobitnými predpismi,⁹⁾
4. o poistnom pomere nemocenského poistenia,
5. o poskytnutí kúpeľnej starostlivosti na základe návrhu ošetrojúceho lekára,
6. o pohrebnom pri úmrtí nepracujúceho dôchodcu, prípadne jeho rodinného príslušníka,
7. o podpore pri narodení dieťaťa dôchodkyni alebo manželke, prípadne inej rodinnej príslušníčke nepracujúceho dôchodcu,
8. o poistnom a o prirážke k nemu,
9. o dočasnom znížení alebo odňatí nemocenského,¹⁰⁾

10. o penále,
 11. o povinnosti občana vrátiť dávku nemocenského poistenia poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere, ako mu patrila,
 12. o sociálnom dôchodku, o jeho zvýšení pre bezvládnosť, o výchovnom k nemu a o príplatku k výchovnému,
 13. o započítaní celého kalendárneho roka do doby zamestnania pred 1. januárom 1976, ak člen jednotného roľníckeho družstva neodpracoval určený počet pracovných dní, prípadne inak určený pracovný úväzok,
 14. o započítaní doby vojenskej služby v iných ako spojeneckých armádach (vrátane doby zajatia), ktorú česko-slovenskí občania vykonávali povinne v čase neslobody,
 15. o povinnosti dôchodcu vrátiť dávku dôchodkového zabezpečenia (poistenia) poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere, ako mu patrila, a o povinnosti organizácie nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatom dôchodku, ak rozhodovanie o takejto dávke patrí do pôsobnosti správy sociálneho zabezpečenia,
 16. o náhrade príjmov pri vojenskom cvičení a ďalších druhoch služby v ozbrojených silách samostatne zárobkovo činným osobám,
 17. o vdoveckom príspevku,
 18. o zaopatrovacom príspevku,
 19. o príspevku na úhradu za užívanie bytu vojaka,
 20. o materskom príspevku samostatne zárobkovo činných osôb, pracovníkov malých závodov a osôb, ktoré nie sú zárobkovo činné, a o materskom príspevku ostatných osôb v sporných a osobitných¹¹⁾ prípadoch,
 21. o odstraňovaní tvrdosti zákona, ak bola na to poverená ministrom (§ 2 ods. 3),
 22. o tom, komu sa majú vyplácať dávky sociálneho zabezpečenia, ak sa výplatom do rúk doterajšieho príjemcu nedosahuje účel, na ktorý sú určené,
- b) vykonáva nemocenské poistenie pracovníkov malých závodov a samostatne zárobkovo činných osôb,
- c) obstaráva a predkladá Slovenskej správe sociálneho zabezpečenia podklady potrebné na rozhodnutie o dávkach dôchodkového zabezpečenia,
- d) navrhuje Slovenskej správe sociálneho zabezpečenia započítanie doby zamestnania a náhradných dôb v sporných prípadoch,
- e) kontroluje
1. vykonávanie nemocenského poistenia a hospodárenie s jeho prostriedkami v organizáciách,
 2. plnenie povinností občanov a organizácií v sociálnom zabezpečení,
- f) spisuje, ak sa naň občan obráti, žiadosti
1. o úpravu dôchodku, ktorý je jediným zdrojom príjmu,
 2. o zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
 3. o dávky dôchodkového zabezpečenia samostatne zárobkovo činných osôb,
 4. o vdovský dôchodok alebo sirotsky dôchodok po občanoch uvedených v bode 3,
 5. o dôchodok manželky,
 6. o sociálny dôchodok,
 7. o vdovský dôchodok alebo sirotsky dôchodok po nepracujúcich dôchodcoch,
 8. o starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok občanov, ktorí nie sú v pracovnom, členskom alebo obdobnom pomere, a ani nie sú inak zabezpečení, prípadne o vdovský dôchodok alebo sirotsky dôchodok po uvedených občanoch,
 9. o dávku dôchodkového zabezpečenia, ak je občan v čase podania žiadosti práceneschopný a má trvalý pobyt v inom okrese, než v ktorom je sídlo organizácie, alebo ak pozostalý po

pracujúcim má trvalý pobyt v inom okrese, než v ktorom je sídlo organizácie, v ktorej bol pracujúci zamestnaný,¹²⁾

- g) spracúva rozbor invalidizácie a príslušným orgánom navrhuje opatrenia smerujúce na predchádzanie invalidity a na odstraňovanie jej následkov.

§ 11

Okresná správa sociálneho zabezpečenia svojim posudkovým orgánom

a) rozhoduje

1. na podnet lekárskej poradnej komisie¹³⁾ o invalidite alebo čiastočnej invalidite občana, ktorý je neschopný práce pre chorobu alebo úraz počas aspoň 6 mesiacov, ktorému patrí nemocenské a ktorý nepožiadaval o invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok, alebo ktorého žiadosti sa nevyhovelo,
2. o tom, či ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, prípadne o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím,
3. o tom, že občan so zmenenou pracovnou schopnosťou sa nepovažuje za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, ak sa nepodrobil vyšetreniu zdravotného stavu alebo inému odbornému vyšetreniu a bol na túto možnosť upozornený,¹⁴⁾
4. o nevyhnutnosti natrvalo previesť pracovníka na inú prácu alebo o nevyhnutnosti trvalej zmeny zamestnania, ak posudkový orgán v súvislosti s rozhodovaním o dávkach dôchodkového zabezpečenia alebo o tom, či ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, zistil, že pracovník vzhľadom na svoj zdravotný stav natrvalo stratil schopnosť vykonávať ďalej doterajšiu prácu alebo že ju nesmie vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou,¹⁵⁾

b) vydáva posudok

1. o invalidite alebo čiastočnej invalidite, ak nejde o prípady uvedené v ustanovení písmena a) č. 1,
2. o čiastočnej invalidite pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, ktorý občanovi značne sťažuje všeobecné životné podmienky,
3. o bezvládnosti,
4. o tom, či ide o ťažko zdravotne postihnutého občana a o druhu a stupni tohto postihnutia na účely poskytovania dávok a služieb sociálnej starostlivosti, ktoré určí vykonávaci predpis,¹⁶⁾
5. o tom, či je dieťa dlhodobu ťažko zdravotne postihnuté a vyžaduje mimoriadnu starostlivosť alebo osobitne náročnú mimoriadnu starostlivosť na účely priznania príplatku k prídavkom na deti z nemocenského poistenia,¹⁷⁾ príplatku k výchovnému,¹⁸⁾ materského príspevku, ak o ňom rozhodujú orgány sociálneho zabezpečenia alebo orgány nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách,¹⁹⁾ pre konanie o náhradných dobách,²⁰⁾ ako aj na účely poskytovania dávok a služieb sociálnej starostlivosti, ktoré určí vykonávaci predpis,
6. o dlhodobu nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa na účely výplaty prídavkov na deti z nemocenského poistenia, výplaty výchovného a sirotského dôchodku,²¹⁾
7. o tom, či si občan môže vzhľadom na zdravotný stav zvýšiť životnú úroveň vlastnou prácou,²²⁾

c) v súvislosti s rozhodovaním alebo vydávaním posudkov odporúča

1. ďalšie poskytovanie nemocenského v prípadoch, v ktorých možno očakávať, že pracujúci v krátkom čase po uplynutí podpornej doby opäť bude práceschopný,
2. opatrenia na obnovenie pracovnej schopnosti posudzovaného, vhodnosť jeho ďalšieho liečenia a vhodnú úpravu pracovných podmienok, prípadne obstaranie vhodných pomôcok,

d) v súvislosti s rozhodovaním odporúča u občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, prípadne u občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím vhodné pracovné uplatnenie, prípravu na pracovné uplatnenie s ohľadom na ich zdravotný stav a kvalifikáciu a umiestnenie na vhodné pracovné miesto v organizáciách.

Pôsobnosť Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia**§ 12**

Slovenská správa sociálneho zabezpečenia

- a) rozhoduje o dávkach dôchodkového zabezpečenia, ak nie je v tomto zákone alebo v zákone o sociálnom zabezpečení ustanovené, že o nich rozhoduje iný orgán sociálneho zabezpečenia a zabezpečuje výplaty týchto dávok,
- b) rozdeľuje poukazy na kúpeľnú starostlivosť a kontroluje jej poskytovanie s výnimkou prípadov, v ktorých povoľujú kúpeľnú starostlivosť podľa osobitných predpisov orgány štátnej zdravotníckej správy,^{22a)}
- c) vedie register závodov, v ktorých sa vykonáva nemocenské poistenie, a evidenciu malých závodov a samostatne zárobkovo činných osôb,
- d) predpisuje, vymáha a vyberá poistné a penále, vymáha a vyberá prirážku k poistnému,
- e) na základe zistených závad predpisuje závodom, malým závodom a samostatne zárobkovo činným osobám na úhradu sumy, o ktoré boli prostriedky nemocenského poistenia skrátené, a vymáha ich od nich,
- f) spracúva rozborov invalidizácie a navrhuje príslušným orgánom opatrenia smerujúce na predchádzanie invalidity a na odstraňovanie jej následkov.

§ 13

Slovenská správa sociálneho zabezpečenia svojím posudkovým orgánom

- a) vydáva posudky na účely súdneho konania vo veciach dôchodkového zabezpečenia a v odvolacom správnom konaní, ak sa napadnuté rozhodnutie vydalo na podklade posudku posudkového orgánu okresnej správy sociálneho zabezpečenia,
- b) odporúča v súvislosti s odvolaním sa proti rozhodnutiu posudkového orgánu okresnej správy sociálneho zabezpečenia o invalidite alebo čiastočnej invalidite ďalšie poskytovanie nemocenského v prípadoch, v ktorých možno očakávať, že pracujúci v krátkom čase po uplynutí podpornej doby opäť bude práceschopný.

DRUHÁ HLAVA**PÔSOBNOSŤ NÁRODNÝCH VÝBOROV NA ÚSEKU SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI****Prvý diel****§ 14**

Národné výbory organizujú a zabezpečujú sociálnu starostlivosť občanom dávkami a službami sociálnej starostlivosti. Za tým účelom vyhľadávajú v spolupráci so štátnymi, družstevnými a spoločenskými organizáciami občanov, ktorí potrebujú sociálnu starostlivosť.

Druhý diel**Starostlivosť o rodinu a deti****Pôsobnosť miestnych národných výborov****§ 15**

Miestny národný výbor

- a) rozhoduje o výchovných opatreniach podľa osobitných predpisov,²³⁾
- b) vykonáva dohľad nad maloletým, ak ho sám určil,
- c) spolupôsobí pri výkone ochranných alebo výchovných opatrení uložených súdom alebo okresným národným výborom a sleduje ich účinnosť,

- d) chráni deti pred škodlivými vplyvmi, ktoré ohrozujú ich riadnu výchovu,
- e) poskytuje deťom v naliehavých prípadoch okamžitú pomoc,
- f) navrhuje orgánu príslušnému na rozhodovanie o prídavkoch na deti, aby v odôvodnených prípadoch zastavil výplatu tejto dávky oprávnenému príjemcovi,²⁴⁾
- g) oznamuje súdom a iným štátnym orgánom na ich žiadosť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodovanie vo veciach výchovy a výživy detí,
- h) oznamuje okresnému národnému výboru, ktorým rodinám, deťom a tehotným ženám treba poskytnúť sociálnu starostlivosť a spolupôsobí pri jej poskytovaní,
- ch) oznamuje orgánom, ktoré rozhodujú o materskom príspevku, skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o nároku ženy na materský príspevok,
- i) vyhľadáva a okresnému národnému výboru odporúča občanov vhodných za osvojiteľov, opatrovníkov a pestúnov a navrhuje občanov vhodných za dôverníkov starostlivosti o deti,
- j) organizuje výchovu občanov k manželstvu a zodpovednému rodičovstvu.

§ 16

Miestny národný výbor v strediskovej obci a mestský národný výbor

- a) rozhoduje
 - 1. o poskytovaní peňažných a vecných dávok nezaopatreným deťom, rodičom nezaopatrených detí a tehotným ženám,
 - 2. o poskytovaní peňažných dávok rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri alebo viac detí,
 - 3. o poskytovaní príspevku na rekreáciu detí dôchodcu,
- b) vykonáva určený dohľad nad maloletým,
- c) koordinuje činnosť orgánov, ktoré pôsobia v starostlivosti o rodinu a deti vo svojom územnom obvode, ak nezriadil komisiu starostlivosti o rodinu a deti.

§ 17

Miestny národný výbor v strediskovej obci a mestský národný výbor svojou komisiou starostlivosti o rodinu a deti, ak ju zriadil

- a) rozhoduje
 - o výchovných opatreniach podľa osobitných predpisov,²³⁾
- b) koordinuje činnosť orgánov, ktoré pôsobia v starostlivosti o rodinu a deti vo svojom územnom obvode.

§ 18

(1) Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ a mestský národný výbor druhej kategórie²⁷⁾ rozhoduje o umiestnení matky s dieťaťom, prípadne tehotnej ženy do domova pre matky s deťmi, ktorý spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v ňom poskytujú.

(2) Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ rozhoduje aj

- a) o prijatí dieťaťa do stanice opatrovateľskej služby pre deti, ktorú spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v nej poskytujú,
- b) o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu.

Pôsobnosť okresných národných výborov**§ 19**

(1) Okresný národný výbor

a) rozhoduje

1. v naliehavých prípadoch o okamžitom umiestnení dieťaťa do náhradnej výchovy nahrádzajúcej výchovu rodičov dovedy, kým rozhodne súd,²⁸⁾
2. o poskytovaní príspevku na výživu dieťaťa²⁹⁾ a o poskytovaní ďalších účelových peňažných dávok a vecných dávok, ktoré určí vykonávací predpis,
3. o poskytovaní peňažných a vecných dávok nezaopatreným deťom, rodičom nezaopatrených detí a tehotným ženám,
4. o poskytovaní peňažných dávok rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri alebo viac detí,
5. o poskytovaní príspevku na rekreáciu detí dôchodcu,
6. o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu,
7. o poskytovaní bezúročných pôžičiek,
8. o umiestnení matky s dieťaťom, prípadne tehotnej ženy do domova pre matky s deťmi, ktorý spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v ňom poskytujú,
9. o prijatí dieťaťa do stanice opatrovateľskej služby pre deti, ktorú spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v nej poskytujú,
10. o ďalších opatreniach podľa osobitných predpisov,³⁰⁾

b) vykonáva funkciu opatrovníka maloletých,³¹⁾

c) vykonáva určený dohľad nad maloletým,³²⁾

d) sleduje vývoj detí, ktoré boli umiestnené do výchovy iných občanov ako rodičov, a spolupôsobí pri organizovaní náhradnej rodinnej starostlivosti o deti,

e) navrhuje súdu nariadenie ústavnej výchovy,³³⁾ obmedzenie, prípadne pozbavenie rodičovských práv³⁴⁾ a zrušenie ústavnej výchovy a výchovných opatrení uložených súdom,

f) stará sa o to, aby deti, ktoré prepustili z ústavnej alebo ochrannej výchovy, alebo mladiství, ktorých prepustili z výkonu trestu odňatia slobody, boli prijatí do škôl alebo zaradení do vhodnej prípravy na povolanie alebo do pracovného pomeru, prípadne aby boli aj vhodne ubytovaní,

g) zúčastňuje sa na trestnom konaní proti mladistvým,³⁵⁾

h) pôsobí na prevýchovu fažko vychovateľných detí a vedie ich evidenciu,

ch) podáva správy súdu o skutočnostiach potrebných na rozhodovanie o výchove a výžive detí,

i) organizuje a koordinuje výchovu občanov k manželstvu a zodpovednému rodičovstvu,

j) poskytuje výchovnú a poradenskú starostlivosť manželom, rodičom, deťom a tehotným ženám pri riešení ich rodinných a sociálnych problémov.

(2) Pôsobnosť podľa odseku 1 písm. a) č. 3 až 6 a písm. c) vykonáva okresný národný výbor len vtedy, ak podľa § 15 písm. b) nepatrí miestnemu národnému výboru alebo ak podľa § 16 písm. a) a b) a podľa § 18 ods. 2 písm. b) nepatrí miestnemu národnému výboru v strediskovej obci alebo mestskému národnému výboru.

§ 20

Okresný národný výbor pri plnení úloh v starostlivosti o rodinu a deti spolupracuje s miestnymi národnými výbormi, s inými štátnymi orgánmi, školami, školskými a zdravotníckymi zariadeniami a so spoločenskými organizáciami.

§ 21

Okresný národný výbor svojou komisiou starostlivosti o rodinu a deti

a) rozhoduje

1. o výchovných opatreniach podľa osobitných predpisov,²³⁾ ak tak neurobil miestny národný výbor,
2. o poskytnutí odmeny pestúnovi, ak je ním starý rodič dieťaťa, ktoré mu bolo zverené do pestúnskej starostlivosti,³⁶⁾
3. o odvolaní proti rozhodnutiu miestneho národného výboru o uložení výchovných opatrení podľa osobitných predpisov,

b) koordinuje činnosť orgánov, ktoré pôsobia v starostlivosti o rodinu a deti vo svojom územnom obvode.

§ 23

Okresný národný výbor môže preniesť svoju pôsobnosť na úseku starostlivosti o rodinu a deti na mestský národný výbor prvej kategórie.²⁶⁾

Pôsobnosť krajských národných výborov**§ 24**

Krajský národný výbor

- a) rozhoduje o umiestnení matky s dieťaťom, prípadne tehotnej ženy do domova pre matky s deťmi, ktorý spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v ňom poskytujú,
- b) spolupracuje s orgánmi riadiacimi ústavy na výkon väzby a nápravno-výchovné ústavy pre mladistvých a s orgánmi riadiacimi zariadenia, v ktorých sa vykonáva ústavná alebo ochranná výchova,
- c) spracúva strednodobé a dlhodobé plány výchovy k manželstvu a zodpovednému rodičovstvu a koordinuje ich realizáciu.

§ 25

Krajský národný výbor svojou komisiou starostlivosti o rodinu a deti koordinuje činnosť orgánov pôsobiacich v starostlivosti o rodinu a deti vo svojom územnom obvode a v súčinnosti s okresnými národnými výbormi organizuje náhradnú rodinnú starostlivosť.

§ 26**Oprávnenia občanov pôsobiacich v starostlivosti o rodinu a deti**

Pri plnení svojich úloh sú funkcionári a pracovníci národných výborov, dôverníci starostlivosti o deti, občania poverení dohľadom a iní dobrovoľní spolupracovníci oprávnení navštíviť dieťa a rodinu v byte alebo tam, kde trávi voľný čas, dieťa v škole, mladistvého na pracovisku; majú aj právo požadovať od všetkých zúčastnených orgánov, organizácií a od občanov potrebné informácie a vysvetlenia.

Štvrtý diel**Starostlivosť o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou****§ 28****Pôsobnosť mestských národných výborov**

Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ a mestský národný výbor druhej kategórie²⁷⁾ rozhoduje o prijatí občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do výcvikového strediska a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktoré spravuje.

Pôsobnosť okresných národných výborov**§ 29**

Okresný národný výbor

- a) rozhoduje
1. o príspevku pred umiestnením občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do zamestnania, o príspevku počas jeho prípravy na pracovné uplatnenie a o zvýšení týchto príspevkov na rodinných príslušníkov,
 2. o príspevku organizáciám na zriaďovanie chránených dielní a pracovísk a o ďalších príspevkoch organizáciám podľa osobitných predpisov,⁴⁰⁾
 3. o udelení predchádzajúceho súhlasu organizácii na rozviazanie pracovného pomeru výpoveďou s občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou,⁴¹⁾
 4. o úhrade nákladov na prípravu na pracovné uplatnenie občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorých do tejto prípravy vyslal,
 5. o prijatí občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do prípravy na pracovné uplatnenie organizovanej národným výborom,
 6. o prijatí občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do výcvikového strediska a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktoré spravuje,
 7. o vyradení občana so zmenenou pracovnou schopnosťou z evidencie uchádzačov o zamestnanie,⁴²⁾
- b) vypracúva plán úloh potrebných na vykonávanie a ďalší rozvoj pracovnej rehabilitácie,
- c) určuje plán zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- d) vyhradzuje každoročne v plánoch rozmiestnenia dorastu potrebný počet miest na štúdium na stredných školách a osobitných odborných učilištiach pre mladistvých občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- e) poskytuje poradenskú službu občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou pri voľbe povolania, pracovného uplatnenia alebo vhodnej prípravy na pracovné uplatnenie,
- f) odporúča organizácii prijať občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do pracovného pomeru,
- g) kontroluje, či organizácie zodpovedne vykonávajú výber pracovných miest pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- h) sleduje, či príprava na pracovné uplatnenie, výkon zamestnania, pracovné podmienky a prostredie nemajú nepriaznivý vplyv na zdravotný stav pracujúcich občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a či títo občania nepotrebujú ďalšiu pomoc,
- ch) vedie evidenciu občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorá obsahuje aj údaje o ich pracovnom uplatnení v jednotlivých organizáciách a o ich príprave na pracovné uplatnenie.

§ 31**Pôsobnosť krajských národných výborov**

Krajský národný výbor

- a) rozhoduje o prijatí občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do výcvikového strediska a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktoré spravuje,
- b) koordinuje starostlivosť o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou vo svojom územnom obvode.

Piaty diel**Starostlivosť o ťažko zdravotne postihnutých občanov****Pôsobnosť miestnych národných výborov****§ 32**

Miestny národný výbor

- a) rozhoduje
 1. o poskytovaní príspevku na spoločné stravovanie,
 2. o poskytovaní jednorazových peňažných dávok, s výnimkou dávok, o ktorých rozhoduje okresný národný výbor podľa § 34 ods. 1 písm. a) č. 2 až 5,
 3. o poskytovaní vecných dávok,
 4. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného ústavu, ktorý spravuje, o úhrade za služby poskytované v ústave a o prípadnej úhrade za služby poskytované v ostatných zariadeniach sociálnej starostlivosti, ktoré spravuje,
- b) vytvára podmienky
 1. na účasť ťažko zdravotne postihnutých občanov na spoločnom stravovaní,
 2. na zapojenie ťažko zdravotne postihnutých občanov do kultúrneho a spoločenského života,
- c) podieľa sa na riešení otázok bývania ťažko zdravotne postihnutých občanov.

§ 33

Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ rozhoduje o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu.

Pôsobnosť okresných národných výborov**§ 34**

(1) Okresný národný výbor

- a) rozhoduje
 1. o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu,
 2. o poskytovaní príspevkov na obstaranie osobitných pomôcok občanom s ťažkými chybami nosného alebo pohybového ústrojenstva, nevidomým a nepočujúcim občanom,
 3. o poskytovaní príspevkov na kúpu, celkovú opravu, prevádzku motorového vozidla, na úhradu poistného a príspevkov na úpravu motorového vozidla na ručné ovládanie občanom s ťažkými chybami nosného alebo pohybového ústrojenstva,
 4. o poskytovaní príspevkov na úpravu bytu občanom s ťažkými chybami nosného alebo pohybového ústrojenstva a nevidomým občanom,

5. o poskytovaní opakovaných peňažných dávok, najmä príspevku na diétne stravovanie, príspevku pri starostlivosti o blízkú a inú osobu a príspevku, ktorého poskytovanie je odôvodnené mimoriadnymi potrebami občana,
 6. o poskytovaní bezúročných pôžičiek,
 7. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného ústavu, ktorý spravuje, o úhrade za služby poskytované v ústave a o prípadnej úhrade za služby poskytované v ostatných zariadeniach sociálnej starostlivosti, ktoré spravuje,
- b) poskytuje mimoriadne výhody,⁴⁴⁾
- c) vytvára podmienky na zapojenie ťažko zdravotne postihnutých občanov do kultúrneho a spoločenského života,
- d) vedie evidenciu detí a mladistvých postihnutých na zdraví,
- e) koordinuje starostlivosť o deti a mladistvých postihnutých na zdraví vo svojom územnom obvode.

(2) Pôsobnosť podľa odseku 1 písm. a) č. 1 vykonáva okresný národný výbor len vtedy, ak podľa § 33 nepatrí mestskému národnému výboru prvej kategórie.²⁶⁾

§ 36

Pôsobnosť krajských národných výborov

Krajský národný výbor

- a) rozhoduje o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného ústavu, ktorý spravuje, a o úhrade za služby poskytované v ústave,
- b) koordinuje starostlivosť o deti a mladistvých postihnutých na zdraví vo svojom územnom obvode.

Šiesty diel

Starostlivosť o starých občanov

Pôsobnosť miestnych národných výborov

§ 37

Miestny národný výbor

- a) rozhoduje
 1. o poskytovaní príspevku na spoločné stravovanie,
 2. o poskytovaní jednorazových peňažných dávok a vecných dávok,
 3. o prijatí do stanice opatrovateľskej služby a do zariadenia opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt, ktoré spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v nich poskytujú,
 4. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného ústavu, ktorý spravuje, o úhrade za služby poskytované v ústave a o prípadnej úhrade za služby poskytované v ostatných zariadeniach sociálnej starostlivosti, ktoré spravuje,
- b) vytvára podmienky
 1. na účasť starých občanov na spoločnom stravovaní,
 2. na zapojenie starých občanov do kultúrneho a spoločenského života,
- c) podieľa sa na riešení otázok bývania starých občanov.

§ 38

Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ rozhoduje o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu.

§ 39**Pôsobnosť okresných národných výborov**

(1) Okresný národný výbor

a) rozhoduje

1. o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za ňu,
2. o poskytovaní opakovaných peňažných dávok,
3. o prijatí do stanice opatrovateľskej služby a do zariadenia opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt, ktoré spravuje, a o úhrade za služby, ktoré sa v nich poskytujú,
4. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného ústavu, ktorý spravuje, o úhrade za služby poskytované v ústave a o prípadnej úhrade za služby poskytované v ostatných zariadeniach sociálnej starostlivosti, ktoré spravuje,

b) vytvára podmienky na zapojenie starých občanov do kultúrneho a spoločenského života.

(2) Pôsobnosť podľa odseku 1 písm. a) č. 1 vykonáva okresný národný výbor len vtedy, ak podľa § 38 nepatrí mestskému národnému výboru prvej kategórie.²⁶⁾

Siedmy diel**Starostlivosť o občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc****§ 39a**

Okresný národný výbor poskytuje občanom, ktorým nemôže zabezpečiť vhodné zamestnanie a neposkytuje im hmotné zabezpečenie podľa osobitných predpisov,^{44a)} a ktorých životné potreby nie sú zabezpečené príjmami zo zárobkovej činnosti alebo inými príjmami, peňažné a vecné dávky.

§ 40

Miestny národný výbor poskytuje občanom, ktorí sa prechodne ocitli v mimoriadne ťažkých pomeroch a nemôžu ich prekonať vlastným pričinením, vecné dávky, prípadne peňažné dávky; okresný národný výbor môže týmto občanom poskytovať bezúročné pôžičky.

§ 41

(1) Miestny národný výbor v strediskovej obci a mestský národný výbor poskytuje občanom, ktorí v dôsledku návykov prameniacych z odlišného spôsobu života v minulosti žijú v mimoriadne ťažkých pomeroch, a preto potrebujú pomoc spoločnosti na ich prekonanie, výchovnú a poradenskú starostlivosť a podľa potreby aj vecné a peňažné dávky.

(2) Okresný národný výbor poskytuje občanom uvedeným v odseku 1 výchovnú a poradenskú starostlivosť a podľa potreby aj vecné a peňažné dávky, ak táto pôsobnosť nepatrí podľa odseku 1 miestnemu národnému výboru v strediskovej obci alebo mestskému národnému výboru.

(3) Na výchovnej starostlivosti o občanov uvedených v odseku 1 sa podieľajú miestne národné výbory.

(4) V miestach s väčšou koncentráciou občanov uvedených v odseku 1 národné výbory zriaďujú ako svoje poradné orgány komisie zamerané na prehĺbenie a koordináciu starostlivosti o týchto občanov.

Ôsmy diel

Starostlivosť o spoločensky neprispôsobených občanov

§ 42

Pôsobnosť mestských národných výborov

Mestský národný výbor prvej kategórie²⁶⁾ a mestský národný výbor druhej kategórie²⁷⁾ poskytuje spoločensky neprispôsobeným občanom ubytovanie v účelovom zariadení, ktoré spravuje.

§ 43

Pôsobnosť okresných národných výborov

(1) Okresný národný výbor

a) poskytuje spoločensky neprispôsobeným občanom

1. výchovnú a poradenskú starostlivosť,
2. pomoc pri pracovnom umiestnení so zreteľom na zdravotný stav, schopnosti, a pokiaľ možno aj na kvalifikáciu občana,
3. pomoc pri ubytovaní, vrátane ubytovania v účelovom zariadení, ktoré spravuje,
4. peňažné a vecné dávky, prípadne bezúročné pôžičky,

b) koordinuje starostlivosť o spoločensky neprispôsobených občanov vo svojom územnom obvode.

(2) Na výchovnej starostlivosti o týchto občanov sa podieľajú miestne národné výbory.

§ 44

Pôsobnosť krajských národných výborov

Krajský národný výbor koordinuje starostlivosť o spoločensky neprispôsobených občanov vo svojom územnom obvode.

Deviaty diel

Zariadenia sociálnej starostlivosti

§ 45

Na poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti národné výbory zriaďujú tieto účelové zariadenia

- a) ústavy sociálnej starostlivosti,
- b) manželské a predmanželské poradne,
- c) domovy pre matky s deťmi,
- d) osobitné zariadenia na výkon pestúnskej starostlivosti,
- e) stanice opatrovateľskej služby pre deti,
- f) výcvikové strediská a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- g) zariadenia pre občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc,
- h) zariadenia pre spoločensky neprispôsobených občanov,
- ch) kluby dôchodcov,
- i) samostatné jedálne s vlastnou kuchyňou pre dôchodcov,

- j) zariadenia opatrovateľskej služby, najmä stanice opatrovateľskej služby pre starých občanov, zariadenia opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt starých občanov, zariadenia na denný pobyt starých občanov, strediská osobnej hygieny a pracovne opatrovateľskej služby.

§ 46

(1) Ústavy sociálnej starostlivosti zriaďujú a spravujú okresné národné výbory. Krajské národné výbory zriaďujú a spravujú ústavy sociálnej starostlivosti krajského významu určené prevažne pre potrebu celého kraja alebo viacerých krajov. Miestne národné výbory môžu zriaďovať a spravovať ústavy sociálnej starostlivosti miestneho významu.

(2) Manželské a predmanželské poradne zriaďujú a spravujú okresné národné výbory a krajské národné výbory.

(3) Domovy pre matky s deťmi zriaďujú a spravujú okresné národné výbory a krajské národné výbory. Ak je to potrebné vzhľadom na situáciu v ich územnom obvode, môžu ich zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie²⁶⁾ a mestské národné výbory druhej kategórie.²⁷⁾

(4) Osobitné zariadenia na výkon pestúnskej starostlivosti zriaďujú a spravujú okresné národné výbory; môžu ich zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie²⁶⁾ a mestské národné výbory druhej kategórie.²⁷⁾

(5) Stanice opatrovateľskej služby pre deti zriaďujú a spravujú okresné národné výbory; môžu ich zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie.²⁶⁾

(6) Výcvikové strediská a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou zriaďujú a spravujú okresné národné výbory. Špecializované výcvikové zariadenia určené prevažne pre potrebu celého kraja alebo viacerých krajov zriaďujú a spravujú krajské národné výbory. Ak je to vzhľadom na počet občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorých treba umiestniť vo výcvikových strediskách a zariadeniach, účelné, môžu tieto zariadenia zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie²⁶⁾ a mestské národné výbory druhej kategórie.²⁷⁾

(7) Zariadenia pre občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc, zriaďujú a spravujú okresné národné výbory; môžu ich zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie²⁶⁾ a mestské národné výbory druhej kategórie.²⁷⁾

(8) Zariadenia pre spoločensky neprispôsobených občanov zriaďujú a spravujú okresné národné výbory; môžu ich zriaďovať a spravovať aj mestské národné výbory prvej kategórie²⁶⁾ a mestské národné výbory druhej kategórie.²⁷⁾

(9) Kluby dôchodcov, samostatné jedálne s vlastnou kuchyňou pre dôchodcov zriaďujú a spravujú miestne národné výbory.

(10) Zariadenia opatrovateľskej služby pre starých občanov zriaďujú a spravujú miestne národné výbory; stanice opatrovateľskej služby a zariadenia opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt môžu zriaďovať aj okresné národné výbory.

§ 47

(1) Okresný národný výbor a krajský národný výbor môže na zabezpečovanie služieb sociálnej starostlivosti zriaďiť ústav sociálnych služieb.

(2) Krajský národný výbor zriaďuje na metodicko-odborné riadenie služieb sociálnej starostlivosti krajské metodické stredisko, ktoré môže byť začlenené do krajského ústavu sociálnych služieb.

§ 48

Zariadenia sociálnej starostlivosti uvedené v § 45 písm. a) až h) a § 47 možno zriadiť alebo zrušiť a ich objekty odňať ich účelu len so súhlasom krajského národného výboru; ak ide o zariadenia spravované krajským národným výborom, po prerokovaní s ministerstvom. Požiadavka súhlasu podľa osobitných predpisov tým nie je dotknutá.

§ 49

(1) Miestny národný výbor môže pre starých občanov a ťažko zdravotne postihnutých občanov zriaďovať strediská sociálnej starostlivosti zo zariadení uvedených v § 46 ods. 1, 9 a 10.

(2) Okresný národný výbor môže na základe dohody s miestnym národným výborom, ktorý spravuje zariadenia uvedené v § 46 ods. 1, 3 až 9, prevziať zabezpečovanie služieb sociálnej starostlivosti poskytovaných v týchto zariadeniach.

(3) Krajský národný výbor môže zveriť zabezpečovanie služieb sociálnej starostlivosti poskytovaných v zariadeniach uvedených v § 46 ods. 1, 3 a 6, ktoré spravuje, okresnému národnému výboru, ak sú na to vytvorené podmienky.

(4) O prijatí do zariadenia sociálnej starostlivosti, ukončení pobytu v ňom, o premiestnení do iného zariadenia a o úhrade za poskytované služby rozhoduje vždy národný výbor, ktorý zariadenie spravuje.

§ 50

Ministerstvo v prípade potreby zriaďuje a spravuje zariadenia sociálnej starostlivosti s osobitným zameraním.

§ 51

Ak rozhodovanie o opatrovateľskej službe (§ 18, 33 a 38), patrí mestskému národnému výboru prvej kategórie²⁶⁾ môže okresný národný výbor na základe dohody prevziať zabezpečovanie tejto služby.

**TRETIA ČASŤ
SPOLOČNÉ USTANOVENIA****§ 52****Pokuty**

Pokuty v prípadoch ustanovených zákonom o sociálnom zabezpečení ukladajú okresné národné výbory a okresné správy sociálneho zabezpečenia v rámci svojej pôsobnosti. Výnos z pokút ukladaných okresným národným výborom je príjmom rozpočtu okresného národného výboru, ktorý pokutu uložil. Výnos z pokút uložených okresnou správou sociálneho zabezpečenia je príjmom štátneho rozpočtu.

§ 53**Osobitný príjemca**

Miestny národný výbor

a) rozhoduje o ustanovení osobitného príjemcu dávky dôchodkového zabezpečenia a dávky sociálnej starostlivosti v prípadoch ustanovených zákonom o sociálnom zabezpečení⁴⁶⁾ a o jeho uvoľnení,

b) dohliada, ako osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Ustanovenia o konaní

§ 54

(1) Všeobecné predpisy o správnom konaní sa nevzťahujú na konanie

- a) o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti podľa predpisov o sociálnom zabezpečení,
- b) o poskytovaní jednorazových peňažných dávok a vecných dávok podľa § 32 písm. a) č. 2 a 3, § 37 písm. a) č. 2, § 40, § 41 ods. 1 a 2, § 43 ods. 1 písm. a) č. 4, o príspevku na spoločné stravovanie podľa § 32 písm. a) č. 1 a § 37 písm. a) č. 1, ako aj o úkonoch opatrovateľskej služby zabezpečujúcich nevyhnutné životné potreby, ktoré sa poskytujú bezplatne, ak sa konanie o týchto dávkach a službách začalo z podnetu orgánu sociálneho zabezpečenia alebo ak sa konanie, ktoré sa začalo na návrh, skončí priznaním dávky alebo služby v požadovanom alebo v právnom predpise vymedzenom rozsahu.

(2) V konaní podľa odseku 1 sa primerane použijú ustanovenia § 49 a 50 správneho poriadku⁴⁷⁾ o lehotách, s výnimkou rozhodovania o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti.

(3) Ak v konaní podľa odseku 1, ktoré sa začalo na návrh, orgán sociálneho zabezpečenia zistí, že dávku alebo službu nemožno priznať vôbec alebo v požadovanom rozsahu, alebo ak by priznaním dávky alebo služby mohli vzniknúť občianovi, ktorému sa má dávka alebo služba priznať, alebo inému občianovi právne povinnosti, postupuje sa podľa všeobecných predpisov o správnom konaní.

§ 55

Odvolaie

- a) proti opatreniu, ktoré národný výbor predbežne urobí v prospech maloletého dieťaťa podľa § 19 ods. 1 písm. a) č. 1 v prípade naliehavej potreby a
- b) proti rozhodnutiu o vyradení občiana so zmenenou pracovnou schopnosťou z evidencie uchádzačov o zamestnanie podľa § 29 písm. a) č. 7 nemá odkladný účinok.

§ 56

(1) Odchyľne od všeobecných predpisov o správnom konaní⁴⁸⁾ sa miestna príslušnosť okresných správ sociálneho zabezpečenia riadi

- a) miestom výkonu práce účastníka konania,
 - 1. ak rozhoduje alebo posudzuje invaliditu, čiastočnú invaliditu alebo zmenenú pracovnú schopnosť a na tomto pracovisku je závodné zdravotnícke zariadenie, v ktorom pôsobí posudkový orgán okresnej správy sociálneho zabezpečenia,
 - 2. ak odporúča u občianov so zmenenou pracovnou schopnosťou vhodnú úpravu pracovných podmienok, vhodné pracovné uplatnenie alebo umiestnenie na vhodné pracovné miesto v organizáciách,
 - 3. ak rozhoduje o poskytnutí kúpeľnej starostlivosti s výnimkou prípadov, ak účastníkom konania sú samostatne zárobkovo činné osoby a nepracujúci dôchodcovia,
- b) miestom útvaru organizácie, v ktorom sa vedie evidencia miezd, ak rozhoduje o poskytovaní dávok nemocenského poistenia s výnimkou rozhodovania o príplatku k prídavkom na deti a rozhodovania o prídavkoch na deti poskytovaných z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa a s výnimkou dávok nemocenského poistenia samostatne zárobkovo činných osôb,

- c) sídlom školy pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť, ak účastníkom konania je žiak tejto školy, ak ide o posúdenie zmenenej pracovnej schopnosti,
- d) sídlom, prípadne miestom pravidelného výjazdného zasadania lekárskej komisie⁴⁹⁾ v odbore pôsobnosti Federálneho ministerstva národnej obrany, Federálneho ministerstva vnútra, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky alebo Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ak ide o posúdenie zdravotného stavu⁵⁰⁾ príslušníka ozbrojených síl z povolania, Zboru národnej bezpečnosti, Zboru nápravnej výchovy Slovenskej republiky s výnimkou kontrolnej lekárskej prehliadky užívateľa dôchodku, ktorého služobný pomer sa skončil,
- e) sídlom nápravno-výchovného ústavu, prípadne ústavu na výkon väzby, ak ide o posúdenie zdravotného stavu občana v čase výkonu trestu odňatia slobody, prípadne väzby,
- f) sídlom okresnej správy sociálneho zabezpečenia, ktorej posudkový orgán bol poverený (§ 7) posudzovať invaliditu alebo iné zdravotné otázky súvisiace s vykonávaním sociálneho zabezpečenia.

(2) Odchyľne od všeobecných predpisov o správnom konaní⁴⁸⁾ sa miestna príslušnosť národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia spravuje

- a) miestom výkonu práce účastníka konania,
 - 1. ak rozhoduje o udelení predchádzajúceho súhlasu organizácii na rozviazanie pracovného pomeru výpoveďou s občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou,⁴¹⁾
 - 2. ak sleduje, či príprava na pracovné uplatnenie, výkon zamestnania, pracovné podmienky a prostredie nemajú nepriaznivý vplyv na zdravotný stav občana so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- b) miestom prípravy na pracovné uplatnenie, ak ide o výplatu príspevku počas prípravy na pracovné uplatnenie vrátane jeho zvýšenia na rodinných príslušníkov a o úhradu nevyhnutných výdavkov spojených s prípravou na pracovné uplatnenie,
- c) sídlom národného výboru, ktorý spravuje ústav alebo iné zariadenie sociálnej starostlivosti, do ktorého má byť občan prijatý,
- d) sídlom národného výboru, v obvode ktorého sa zdržiava maloleté dieťa, ak riešenie otázok jeho výchovy a výživy neznesie odklad.

(3) Vo veciach, v ktorých podľa tohto zákona rozhoduje alebo vykonáva opatrenia miestny národný výbor, sa žiadosť o dávku alebo službu sociálneho zabezpečenia podáva na miestnom národnom výbore. V ostatných prípadoch, v ktorých rozhoduje alebo robí opatrenia národný výbor, sa žiadosť podáva na okresnom národnom výbore.

(4) Žiadosť o pohrebné po samostatne zárobkovo činnnej osobe sa podáva na okresnej správe sociálneho zabezpečenia, na ktorej bol zomretý prihlásený na sociálne zabezpečenie. Žiadosť o pohrebné po nepracujúcom dôchodcovi sa podáva na okresnej správe sociálneho zabezpečenia, v obvode ktorej mal zomretý trvalý pobyt.

(5) Žiadosť o zaopatrovací príspevok sa podáva na okresnej správe sociálneho zabezpečenia, v obvode ktorej má člen rodiny trvalý pobyt. Žiadosť o príspevok na úhradu za užívanie bytu vojaka sa podáva na okresnej správe sociálneho zabezpečenia, v obvode ktorej mal vojak trvalý pobyt pred nástupom služby v ozbrojených silách.

§ 56a

Súčinnosť orgánov a organizácií

(1) Orgány a organizácie sú povinné vyhovieť žiadostiam orgánov sociálneho zabezpečenia vo veciach sociálneho zabezpečenia a podávať im oznámenia pre jeho vykonávanie.

(2) Pri plnení úloh v sociálnom zabezpečení orgány sociálneho zabezpečenia spolupracujú s príslušnými odborovými orgánmi a s orgánmi Roľnícko-družstevného zväzu.

(3) Správy sociálneho zabezpečenia, národné výbory a organizácie spolupracujú pri plnení povinností, ktoré pre nich vyplývajú z predpisov o sociálnom zabezpečení.

ŠTVRTÁ ČASŤ PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 57

(1) Pôsobnosť národných výborov pri rozhodovaní o prerušení zamestnania (poistenia) z vážnych dôvodov a o skončení zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie zo zdravotných a z iných vážnych dôvodov pre posudzovanie dôchodkových nárokov podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1988 sa spravuje právnymi predpismi platnými pred účinnosťou tohto zákona.

(2) Týmto zákonom nie je dotknutá pôsobnosť miestnych národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia, ak ju podľa predtým platných predpisov okresný národný výbor⁵¹⁾ preniesol na miestny národný výbor.

§ 58

Ministerstvo po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi ustanoví vyhláškou

- a) podrobnosti o zložení a rokovaní komisií starostlivosti o rodinu a deti národných výborov a posudkových orgánov správ sociálneho zabezpečenia,
- b) podrobnosti o úlohách národných výborov v starostlivosti o rodinu a deti,
- c) podrobnosti o vedení evidencie detí a mladistvých postihnutých na zdraví,
- d) podrobnosti o poskytovaní dávok a služieb sociálnej starostlivosti a výšku dávok sociálnej starostlivosti, s výnimkou príspevku na výživu dieťaťa, vdoveckého príspevku, príspevku na rekreáciu detí dôchodcu, zaopatrovacieho príspevku, príspevku na úhradu za užívanie bytu vojaka a dávok a služieb poskytovaných občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- e) bližšie podmienky poskytovania kúpeľnej starostlivosti podľa predpisov o sociálnom zabezpečení,
- f) podmienky na zriaďovanie a rozsah činnosti zariadení sociálnej starostlivosti, na prijímanie občanov do účelových zariadení sociálnej starostlivosti a o ukončení pobytu v nich a upraví výšku úhrady za poskytované služby, s výnimkou úhrady za starostlivosť poskytovanú v ústavoch sociálnej starostlivosti a úhrady za ubytovanie v zariadeniach opatrovateľskej služby na dlhodobý pobyt starých občanov,
- g) podmienky na poskytovanie odmeny dobrovoľným pracovníkom opatrovateľskej služby a jej výšku,
- h) druhy ústavov sociálnej starostlivosti a ostatných zariadení sociálnej starostlivosti a rozsah v nich poskytovaných služieb.
- ch) podrobnosti o súčinnosti orgánov štátnej zdravotníckej správy s orgánmi sociálneho zabezpečenia pri posudzovaní zdravotného stavu a pracovnej schopnosti občanov.

§ 58a

Ministerstvo môže ustanoviť vyhláškou podrobnosti o zriaďovaní správ sociálneho zabezpečenia.

§ 59

Zrušuje sa zákon Slovenskej národnej rady č. 132/1975 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej socialistickej republiky v sociálnom zabezpečení v znení zákonného opatrenia Predsedníctva

Slovenskej národnej rady č. 79/1979 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 11/1982 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 52/1982 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 140/1982 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 122/1983 Zb.

§ 60 **Účinnosť**

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. októbrom 1988.

Čl. II

Do zriadenia posudkových orgánov plnia pôsobnosť týchto orgánov lekári a tajomníci doterajších posudkových komisií sociálneho zabezpečenia pod vedením posudkového lekára sociálneho zabezpečenia.

Čl. III

(1) Slovenská správa sociálneho zabezpečenia sa zriaďuje z doterajšej Slovenskej správy nemocenského poistenia, Úradu dôchodkového zabezpečenia v Bratislave, krajských správ nemocenského poistenia, časti orgánov krajských národných výborov (Národného výboru hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy) vykonávajúcich pôsobnosť v nemocenskom poistení, dôchodkovom zabezpečení, časti sociálnej starostlivosti a v posudkovej službe sociálneho zabezpečenia s pôsobnosťou podľa tohto zákona a časti Slovenského zväzu výrobných družstiev pôsobiacej v oblasti nemocenského poistenia členov výrobných družstiev.

(2) Okresné správy sociálneho zabezpečenia sa zriaďujú z doterajších okresných správ nemocenského poistenia (Bratislavskej správy nemocenského poistenia) a časti orgánov okresných (obvodných) národných výborov vykonávajúcich pôsobnosť v nemocenskom poistení, dôchodkovom zabezpečení, časti sociálnej starostlivosti a v posudkovej službe sociálneho zabezpečenia s pôsobnosťou podľa tohto zákona.

(3) Podrobnosti o prechode práv z pracovnoprávných vzťahov pracovníkov upravujú príslušné orgány dohodou, v ktorej najmä určujú pracovníkov prechádzajúcich na správy sociálneho zabezpečenia a vymedzia okruh a rozsah preberaného majetku a záväzkov.

V. Šalgovič v. r.

P. Colotka v. r.

- 1) § 142 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 110/1990 Zb. a zákona č. 180/1990 Zb.
- 2) Zákon o sociálnom zabezpečení. Zákon č. 103/1964 Zb. o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 240/1988 Zb.) a zákona č. 180/1990 Zb. Zákon č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení zákona č. 16/1959 Zb., zákona č. 58/1964 Zb., zákona č. 65/1965 Zb., zákona č. 87/1968 Zb., zákona č. 88/1968 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 8/1982 Zb., zákona č. 73/1982 Zb., zákona č. 148/1983 Zb., zákona č. 109/1984 Zb., zákona č. 51/1987 Zb., zákona č. 110/1990 Zb. a zákona č. 180/1990 Zb. Zákon č. 88/1968 Zb. o predĺžení materskej dovolenky, o dávkach v materstve a o prídavkoch na deti z nemocenského poistenia v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 189/1988 Zb.) a zákona č. 180/1990 Zb. Zákon č. 107/1971 Zb. o materskom príspevku v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 106/1987 Zb.) a zákona č. 180/1990 Zb. Zákon č. 50/1973 Zb. o pestúnskej starostlivosti v znení zákona č. 58/1984 Zb.
- 3) § 118 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 4) Zákon č. 107/1971 Zb. v znení neskorších predpisov.
 - 4a) Zákon č. 32/1957 Zb. o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách v znení zákona č. 58/1964 Zb., zákona č. 87/1968 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 8/1982 Zb., zákona č. 109/1984 Zb. a zákona č. 180/1990 Zb.
- 5) § 111, 112 a 145b zákona o sociálnom zabezpečení.
 - 5a) § 13 ods. 4, § 27, 28 a § 50 ods. 3 vyhlášky č. 91/1958 Zb., ktorou sa uverejňuje opatrenie Ústrednej rady odborov o organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov v znení vyhlášky č. 6/1967 Zb. a vyhlášky č. 178/1968 Zb.
- 6) § 142 ods. 6 a 7 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 7) Zákon č. 50/1973 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 7a) § 145b zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 110/1990 Zb.
- 8) § 24 zákona č. 54/1956 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 9) § 51 ods. 5 a § 50 ods. 3 vyhlášky Ústrednej rady odborov č. 165/1979 Zb. o nemocenskom poistení niektorých pracovníkov a o poskytovaní dávok nemocenského poistenia občanom v osobitných prípadoch v znení neskorších predpisov. § 12 zákona č. 88/1968 Zb. v znení neskorších predpisov. § 14 vyhlášky č. 95/1968 Zb. o poskytovaní prídavkov na deti v nemocenskom poistení v znení neskorších predpisov. § 34 vyhlášky č. 104/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa, v znení neskorších predpisov.
- 9a) § 63b zákona č. 69/1967 Zb. o národných výboroch v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 157/1988 Zb.).
- 10) § 47 ods. 2 zákona č. 54/1956 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 11) § 5 ods. 2 zákona č. 107/1971 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 12) § 120 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení.
 - 12a) § 174 písm. b) č. 2 zákona o sociálnom zabezpečení.
 - 12b) § 143 zákona č. 103/1964 Zb. (úplné znenie č. 240/1988 Zb.).
- 13) § 158 vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení vyhlášky č. 123/1990 Zb. Vyhláška č. 76/1957 Ú. v. o prechode z pracovnej neschopnosti do invalidity (čiastočnej invalidity). Vyhláška Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 104/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa v znení vyhlášky č. 142/1965 Zb., vyhlášky č. 117/1967 Zb., vyhlášky č. 92/1968 Zb., vyhlášky č. 180/1968 Zb., vyhlášky č. 76/1970 Zb., vyhlášky č. 128/1975 Zb., vyhlášky č. 54/1976 Zb., vyhlášky č. 164/1979 Zb., vyhlášky č. 80/1982 Zb., vyhlášky č. 153/1983 Zb., vyhlášky č. 74/1984 Zb., vyhlášky č. 133/1984 Zb., vyhlášky č. 58/1987 Zb., vyhlášky č. 150/1988 Zb. a vyhlášky č. 237/1988 Zb.
- 14) § 106 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení.

- 15) § 37 ods. 1 písm. a), § 46 ods. 1 písm. d) Zákonníka práce. § 52 ods. 3 a 4 zákona č. 90/1988 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve.
- 16) § 73 ods. 6 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 17) § 24 ods. 2 zákona č. 88/1968 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 18) § 71 ods. 5 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 19) § 11 zákona č. 107/1971 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 20) § 9 ods. 1 písm. e) zákona o sociálnom zabezpečení.
- 21) § 18 ods. 2 písm. c) a d) zákona č. 88/1968 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 22) § 54 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 22a) § 19 ods. 2 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu.
- 23) § 43 ods. 2 Zákona o rodine.
- 24) § 2 zákona č. 117/1966 Zb. v znení zákona č. 99/1972 Zb.
- 25) § 174 písm. b) č. 1 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 26) § 10 ods. 3 zákona o národných výboroch v znení zákona č. 139/1982 Zb.
- 27) § 10 ods. 4 zákona o národných výboroch v znení zákona č. 139/1982 Zb.
- 28) § 46 Zákona o rodine.
- 29) § 100 Zákona o rodine. § 74 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 30) Zákon č. 107/1971 Zb. v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 50/1973 Zb. v znení neskorších predpisov.
Nariadenie vlády ČSSR č. 112/1984 Zb.
- 31) § 79 ods. 2 a § 83 ods. 2 Zákona o rodine.
- 32) § 43 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine.
- 33) § 45 ods. 3 Zákona o rodine.
- 34) § 44 Zákona o rodine.
- 35) § 291 až 301 Trestného poriadku.
- 36) § 8 ods. 2 zákona č. 50/1973 Zb.
- 37) § 14 zákona č. 107/1971 Zb. v znení zákona č. 110/1984 Zb.
- 38) § 76 až 78 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 39) § 79 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 40) § 85 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 41) § 50 Zákonníka práce.
- 42) § 84 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 43) § 106 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 44) § 86 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 44a) Vyhláška Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 195/1989 Zb. o zabezpečení pracovníkov pri organizačných zmenách a občanov pred nástupom do zamestnania.
- 45) § 112 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 46) § 102 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení.
- 47) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).
- 48) § 7 ods. 2 správneho poriadku.
- 49) § 144 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 50) § 144 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení.

51) § 84 správneho poriadku, § 9 ods. 1 a § 10 ods. 2 vyhlášky Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 108/1964 Zb. o pôsobnosti národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia, § 10 ods. 2 a § 12 ods. 2 vládneho nariadenia č. 59/1964 Zb. o úlohách národných výborov pri starostlivosti o deti.

